

Vantaan kaupungin lausunto hallituksen esityksestä tartuntatautilain muuttamiseksi terveysturvalliseen maahantuloon ja koronatodistukseen liittyen

Lausunnon antaja:

Vantaan kaupunki

Yleisiä huomioita

Vantaan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä tartuntatautilain muuttamiseksi terveysturvalliseen maahantuloon ja koronatodistukseen liittyen.

Ensinnäkin toteamme, että lainvalmistelussa ei ole noudatettu hyvää lainvalmistelutapaa ottaen huomioon, että sidosryhmät saivat tässä kuulemisessa lausuttavan aineiston käytännössä käyttöönsä vasta kuulemistilaisuutta edeltävänä päivänä. Tämän kuulemistilaisuuden siirtäminen ensi viikon alkuun olisi mahdollistanut lausunnon paremman valmistelun kaupungin eri toimijoiden kesken. Lisäksi olisi ollut perusteltua käsitellä nämä kaksi asiaa erillisissä kuulemistilaisuuksissa, jolloin kiireisempi koronatodistuslainsäädäntö olisi voitu käsitellä nopeammin ja rajalainsäädäntö vaikka vasta ensi viikolla.

Huomioita terveysturvalliseen maahantuloon liittyvästä lakimuutosesityksestä

Helsinki-Vantaan lentoasemalla matkustajamäärät ovat nousussa, tällä hetkellä ulkomailta saapuu viikoittain yli 30 000 Suomeen jäävää matkustajaa, jotka kulkevat terveystarkastusprosessin läpi. Matkustajamäärän odotetaan kasvavan ennakoitua enemmän loppuvuoden aikana ja tämänhetkisen arvion mukaan lokakuun lopulla Suomeen jäävien matkustajien määrä olisi noin 45 000. Nykyisilläkin matkustajamäärillä kattavien terveystarkastusten toteuttaminen ja lähtömaan kysyminen aiheuttavat ruuhkia tarkastuspisteisiin. Helsinki-Vantaan lentoasemalla on toistaiseksi pystytty tarkastamaan kaikki yli 10 ilmaantuvuuden maista saapuvat ja lisäksi kysymään alle 10 ilmaantuvuuden maista heidän todellinen lähtömaansa. Näin kattava tarkastustoiminta ei matkustajamäärien kasvaessa ole enää mahdollista eikä perusteltua. Lain perusteluissa on tuotu esiin mahdollisuus pistokoemaisiin tarkastuksiin, mutta käytännössä ministeriön taholta on viestitetty, että lentoasemalla mahdollisimman kattavaa terveystarkastustoimintaa tulee jatkaa. Lisäksi Helsinki-Vantaalla on ministeriön ohjauksen perusteella jatkettu matkustajien

henkilötietojen keräystä ja toimittamista koti- ja oleskelupaikkakunnille, vaikka tiedämme, että erityisesti niissä kunnissa, joissa tartunnanjälijitys on ruuhkautunut, näillä tiedoilla ei tehdä mitään. Näemme kyseenalaisena tällaisen turhan henkilötietojen välittämisen.

Kattavien tarkastusten toteuttamisessa henkilöstön saatavuus on suurin haaste.

Terveystarkastusten henkilöstön saatavuusongelmaa on tuotu jo aiemmin useaan kertaan esiin ja nyt uutena haasteena on myös muun henkilöstön saatavuus, kun esimerkiksi Finnair ja Finavia tarvitsevat lisääntyvästi työntekijöitään takaisin omiin töihinsä. Terveystarkastusten osalta on edelleen tuotava esiin, että rajanylityspisteiden terveystarkastus- ja näytteenotto toimintaan irrotettu henkilöstö on poissa muun terveydenhuollon käytöstä, mikä nyt jo näkyy hoitajapulana sairaaloiden osastoilla ja perusterveydenhuollossa. Lisäksi ainakin Helsinki-Vantaalla myös käytettävissä olevat tilat aiheuttavat haasteita tarkastustoiminnalle ja kuten aiemminkin olemme tuoneet esille, ruuhkautumista ei voida välttää ja ruuhkautuminen itsessään heikentää terveysturvallisuutta.

Vantaan kaupunki pitää myös lentokentän terveystarkastustoiminnasta aiheutuvaa miljoonan euron viikkokustannusta saavutettuun terveyshyötyyn nähden kohtuuttomana.

Mikäli hallituksen lupailema rajoitusten poistuminen toteutuu lokakuussa, tulee näkemyksemme mukaan myös rajanylityspisteiden terveysturvallisuustoimia tällöin merkittävästi keventää. Näin ollen rajapöytä koskevien muutosten voimassaolon jatkaminen vuoden loppuun asti ei ole nykyisessä rokotuskattavuus- ja epidemiatilanteessa perusteltua eikä oikeasuhtaista. Mainittakoon, että tällä hetkellä valtaosalla Suomeen saapuvista matkustajista on todistus täydestä rokotussarjasta. Mikäli lain voimassaoloa kuitenkin päätetään jatkaa, tulee runsaasti henkilöstöresurssia sitovaa terveystarkastustoimintaa jatkossa kohdentaa pistokoemaisesti erittäin korkean ilmaantuvuuden maista saapuviin matkustajiin. Ottaen huomioon, että isoimmissa kaupungeissamme ilmaantuvuus on viime aikoina ollut korkea myös kansainvälisesti vertaillen ja valtaosa saapuvista matkustajista päättyy juuri näihin kaupunkeihin, Vantaan näkemys on, että asetuksen perusteena käytetty ilmaantuvuusrajaa tulisi nostaa EU:n suosittelumalle tasolle 50-75/100 000. Emme näe perusteita sille, miksi Suomen tulisi poiketa EU:n suosituksista. Korkeampi ilmaantuvuusraja mahdollistaisi terveysturvallisuustoimenpiteiden kohdentamisen oikeasti suuremman riskin alueelta saapuviin matkustajiin ja säästäisi kustannuksia.

Mikäli rajapöytäliien voimassaoloa päätetään jatkaa, ehdotamme 16c pykälään lisättäväksi matkustajat, jotka jatkavat suoraan lennolta esimerkiksi laivalle ja poistuvat Suomesta alle 24h sisällä. Tarkastusten ja testauksen kohdentaminen heihin ei nähdäksemme ole perusteltua, koska ovat jo poistuneet Suomesta testivastauksen valmistuttua.

10.9.2021

Huomioita koronatodistukseen liittyvästä lakimuutosesityksestä

Koronatodistusta koskeva lakimuutos on sinänsä perusteltu, mutta toteamme sen tulevan liian myöhään ja se jää todennäköisesti kuolleeksi kirjaimeksi.

Haluamme tuoda esiin, että ainakin Vantaalla terveysasemille hakeutuu runsaasti asiakkaita, jotka eivät erinäisistä syistä johtuen saa tulostettua EU-todistusta Omakannasta. Nämä asiakkaat työllistävät jo muutenkin kuormittunutta perusterveydenhuoltoa. Osalle pystymme tulostamaan meidän toimestamme todistuksen, mutta on myös joukko kansalaisia, joiden kohdalla tulostaminen ei ole mahdollista. Esimerkkinä heikon positiivisen tuloksen saaneet ja henkilöt, jotka ovat saaneet rokotukset muualla kuin Suomessa, eikä todistusta ole rokotusten antomaasta mahdollisuutta saada. Olemme heille laatineet vapaamuotoisia todistuksia, mutta niistä puuttuu QR-koodi. Kansalaisten tasa-arvoisuuden turvaamiseksi tulisi siis hyväksyä myös QR-koodittomat todistukset, mutta tämä muodostanee tietosuojangelman. Lisäksi haluamme tuoda esiin, että vaikka lain perusteluissa koronatodistusta varten vaadittavan testauksen tulisi tapahtua asiakkaan omalla kustannuksella, kansalaiset osaavat jo nyt hyödyntää maksutonta julkisin varoin kustannettua näytteenottoa matkustamista varten ja osaavat varmasti hyödyntää sitä myös muuta tarkoitusta varten tarvitsemaansa koronatodistusta hankkiessaan. Ja vaikka ymmärrämme perustelut todistusvaateen kohdentamiseksi yli 12-vuotiaisiin, olisi suositeltavaa noudattaa samaa ikärajaa tässä kuin rajapykälissä sekaannusten ja lapsiin ja nuoriin kohdentuvien rajoitustoimenpiteiden sekä näytteenoton välttämiseksi.

Huomioitavaksi molempia lakimuutosesityksiä koskien

Molempia lakimuutoskokonaisuuksia koskien tulee myös huomioida näytteenottokapasiteetin riittävyys. HUS-alueella on heinä-elokuussa ajoittain ollut tilanteita, joissa näytteenottokapasiteetin kuormittumisen myötä oireisten henkilöiden testiin pääsy on viivästynyt. Nähdäksemme on tarkoituksenmukaisempaa kohdistaa testaukset oireisiin potilaisiin kotimaassa kuin oireettomien matkustajien tai koronatodistuksia varten tehtävään testaukseen.

Vantaalla 10.9.2021

Kirsi Valtonen

Ylilääkäri, tartuntataudeista vastaava lääkäri

Vantaan kaupungin puolesta.